

DOPPA ZORG – ZORGPADEN VOOR VOLWASSENEN

AUTISME SPECTRUM STOORNIS (ASS)

SIGNALEREN

Autisme Spectrum Stoornis (ASS) is een ontwikkelingsstoornis die invloed heeft op de manier waarop iemand communiceert, sociale interacties aangaat en informatie verwerkt. Het spectrum benadrukt de diversiteit: sommige mensen met ASS hebben moeite met verbale communicatie, terwijl anderen juist problemen ervaren met flexibiliteit en omgaan met veranderingen. De kernkenmerken van ASS variëren, maar vaak komen herhalende gedragingen, overgevoeligheid voor prikkels en moeite met sociale relaties voor. Autisme kan levenslang een rol spelen, maar de mate waarin en de manier waarop dit tot uiting komt, verschilt sterk per persoon.

DIAGNOSTIEK

De diagnose ASS wordt gesteld door een uitgebreide evaluatie van iemands gedrag, geschiedenis en functioneren. Een multidisciplinair team, bestaande uit bijvoorbeeld een psycholoog, psychiater en orthopedagoog, beoordeelt of iemand voldoet aan de diagnostische criteria van ASS. Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Gesprekken: Anamnese met de persoon zelf en, indien mogelijk, een familielid of naaste.
- Vragenlijsten en tests: Hulpmiddelen zoals de SRS-A (Social Responsiveness Scale), ADOS-2 (Autism Diagnostic Observation Schedule) en vragenlijsten gericht op sensorische prikkelverwerking helpen om een volledig beeld te krijgen.
- Observatie: Tijdens consulten wordt geobserveerd hoe iemand communiceert, omgaat met anderen en prikkels verwerkt.
- Comorbiditeit: Omdat ASS vaak gepaard gaat met andere problemen, zoals ADHD, angststoornissen of depressie, worden ook deze factoren meegenomen in de beoordeling.

Het doel van de diagnostiek is niet alleen om vast te stellen of er sprake is van ASS, maar ook om inzicht te geven in de sterke kanten, uitdagingen en ondersteuningsbehoeften van de persoon.

AUTISME SPECTRUM STOORNIS (ASS)

BEHANDELINTERVENTIES

Behandeling van ASS is gericht op het versterken van vaardigheden, vergroten van zelfredzaamheid en verbeteren van de kwaliteit van leven. Het behandelplan wordt opgesteld in samenwerking met de persoon met ASS en eventueel diens naasten. Mogelijke behandelingen en interventies zijn:

- Psycho-educatie: Begrip ontwikkelen over wat autisme betekent en hoe dit invloed heeft op het dagelijks leven. Dit kan ook nuttig zijn voor familie en vrienden.
- Therapie: Cognitieve gedragstherapie (CGT) kan helpen bij problemen zoals plannen, omgaan met stress en sociale vaardigheden. Acceptance and Commitment Therapy (ACT) richt zich op het accepteren van wie je bent en het vinden van waardevolle doelen.
- E-health: Apps zoals de Stress Autism Mate (SAM) bieden ondersteuning bij stressmanagement en dagelijkse organisatie.
- Leefstijlinterventies: Gezonde routines met aandacht voor beweging, slaap en prikkelreductie dragen bij aan het welzijn van mensen met ASS.
- Praktische ondersteuning: Ondersteuning bij werk, wonen, onderwijs of sociale activiteiten.

Bij complexe problematiek kan gespecialiseerde hulp worden ingeschakeld, zoals consultatie bij het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE). Medicatie wordt soms toegepast, bijvoorbeeld bij comorbide klachten, maar speelt doorgaans een ondersteunende rol.

NAZORG/TERUGVALPREVENTIE

Nazorg is een belangrijk onderdeel van het zorgtraject. Mensen met ASS kunnen gedurende hun leven te maken krijgen met verschillende uitdagingen, zoals veranderingen in werk- of woonsituaties. Een terugvalpreventieplan helpt om signalen van stress of overbelasting vroegtijdig te herkennen en aan te pakken. Daarnaast wordt aandacht besteed aan toekomstige ondersteuning, bijvoorbeeld bij relaties, werk of maatschappelijke participatie.

Meer informatie:

- Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA): www.autisme.nl
- PAS Nederland: www.pasnederland.nl